

En Mindesten i Kongelunden.

Kun forholdsvis faa Kjøbenhavnere kende Kongelunden nær Amagerlands Sydvestkyst, men desto mere er den besøgt og skattet af selve Amagerne, der ofte ved festlige Lejligheder søge til denne deres egen Skov; paa Grundlovens Jubilæumsdag i Aar var saaledes Kongelunden stærkt besøgt. Men den er ogsaa nok værd at kende; thi med sine Bevoksninger, især af Eg og Birk, forsynede med tæt Underskov, med sit Fugleliv og sin Nattergalesang er Kongelunden en Herlighed paa det ellers skovblottede og intensivt dyrkede, flade Land, og da den strækker sig næsten helt ud til Køge Bugt, er det baade Skovnaturen og Stranden, der byde paa Forfriskning.

I denne Skov indrettedes for over et halvt Aarhundrede siden »det kongelige vilde Fasaneri«, og Venner af den Mand, som havde Fortjenesten heraf, Overførster, Baron Løvenskjold, have sat ham et smukt Monument her. Men selve Skovens Anlæg synes almindeligvis at være gaaet i Glemme, uagtet dets Historie, der er et Led af den fortjente Gehejmekonferensraad Jonas Collins mangeartede Virksomhed, bør mindes af dem, der have Gavn og Glæde af den smukke Skov.

Collin, der var bleven Præsident i det kongelige Landhusholdningsselskab i 1809, og som lige til 1855 virkede i denne Egenskab med stor Dygtighed og Energi, interesserede sig levende for Skovplantning i Landets skovløse Egne. Denne Interesse havde henledet hans Opmærksomhed paa det ganske skovblottede Amager, hvor Træløsheden gjorde Stormene mere ødelæggende, og hvor den

totale Mangel paa Brændsel føltes haardt. Da der i 1816 forestod en Udskiftning af Store Magleby eller Hollænderbyens Overdrev, af hvilket Brugerne kun havde en yderst ringe Indtægt, og da Fuldbyrddelsen af denne Udskiftning vilde umuliggøre en samlet nyttig Anvendelse af disse Overdrevsjorder, benyttede Collin Lejligheden til under 29. Oktober 1816 at indstille til Landhusholdningsselskabet, at dette skulde søge at erhverve ca. 300 Tdr. Land af Hollænderbyens henved 2000 Tdr. Land Overdrevsjord til Skovplantning.

Landhusholdningsselskabet modtog Collins Forslag med stor Tilslutning og indgik den 10. December 1816 med et Andragende til det kongelige Rentekammer om at støtte Foretagendet og om at søge udvirket en Bevilling til Bestridelse af de væsentligste af Omkostningerne. Ogsaa i Rentekammeret vandt Collins Forslag Bifald, og Statsminister Møsting opnaaede en, den 30. Maj 1818 dateret, allerhøjeste Resolution, der lyder saaledes:

»Vi ville efter indbemeldte dit allerunderdanigste Forslag, allernaadigst have skænket en Sum af 12,000 Rbd. N. V. til det heri ommeldte Skov-Anlægs Fremme, og bifalde derhos allernaadigst, at vort Landhusholdningsselskab maa overdrages Anlæggets Udførelse, imod at aflægge aarligt Regnskab for dets Forvaltning.«

Med denne Bevilling var Foretagendet sikret, og allerede samme Aar gik man under Collins Ledelse i Gang med Arealets Indhegning og med Forberedelserne til Plantning og Saaning, hvortil Materialet delvis afgaves fra de kongelige Skove ifølge Rentekammerresolution af 19. December 1818. Den egentlige Skovkultur er derimod næppe paabegyndt før end i Foraaret 1819, og de ældste Træer ere derfor i Aar netop 80 Aar gamle.

Anlægget, der saaledes fra Begyndelsen af havde nydt Støtte fra alle Sider, fik dog store Vanskeligheder at bekæmpe; Jordbunden lagde nemlig alvorlige Hindringer i Vejen for Kulturernes Trivsel, og de første Plantninger bleve næsten totalt ødelagte af Harer og Mus. Men Arbejdet skred dog saaledes frem, at i 1830 Halvdelen af Arealet, ca. 150 Tdr. Land, angaves som tilkultiveret, og ved Anlæggets Aflevering til det kongelige Forstvæsen i 1845 var, saa vidt nu ses kan, kun nogle meget ugunstige Arealer i den nordvestlige Fjerdedel ukultiverede; disse forbleve for en stor Del, ogsaa efter Skovens Overgang til Forstvæsenet, i lange Tider uden Bevoksning og ere først endelig blevne omdannede til Skov i de sidste to Decennier. I 1841 blev det kongelige Fasaneri installeret i den saaledes tilvejebragte Skovbestand.

Collin havde ikke alene taget Initiativet til Anlægget af Kongelunden, men ledede ogsaa, lige indtil Skoven overtoges af Forstvæsenet, alle der forekommende Arbejder med den største Interesse og Troskab, uagtet dette Foretagende egentlig laa hans Hovedvirksomhed fjernt. Samtiden betragtede derfor ogsaa denne Del af Collins Virksomhed med levende Paaskønnelse. Det hedder herom i en i »Tidsskrift for Landøkonomi« i 1861 ved Collins Død optagen Biografi af ham saaledes »... det fortrinligste Symbol paa hans Virksomhed i denne Henseende (Bestræbelse for at fremkalde Skovplantning i skovløse Egne), Kongelunden paa Amager, Amagerlands Charlottenlund og Jagtetatens Fasanrevier, pranger nu som en smuk Blomst paa hans Grav. Anlægget tog sin Begyndelse i 1818 paa et ... med tallose Tuer besat Overdrev, saa uvejrbart, at hans Vogn gik i Stykker en af de første Gange, han tog derud for at gøre Forberedelser og anvise Plads til Plantørboligen. I sine Fritimer red han ofte ud til dette ham saa kære Sted ... for ved eget Tilsyn at drive paa Sagen. Da Anlægget var skredet frem og prangede med høje Træer, især af Eg, Ælm, Birk og Naaletræ, foranstaltede hans Venner paa selve Stedet den 1. August 1832 et Festlag

til Ære for ham . . . Naar man nu, kommende sydfra, sejler ind i Øresund og langt borte øjner den smukke Skov paa den flade Kyst dukke frem ligesom af Havet, vil en taknemmelig Erindring om den fædrelandssindede Mand, der plantede den, uvilkaarligt fylde Beskuerens Sjæl.«

Denne Betragtning holder dog ikke længere Stik; thi for den nuværende Generation er Collins Virksomhed for dette nyttige Forehavende omtrent glemt. Har Kongelunden end ikke kunnet virke føleligt som Produktionssted for Gavntræ og Brændsel, saaledes som man ved Anlægget forestillede sig, saa pryder den dog det nøgne Land, er til stor Glæde for Amagers Befolkning og er Hjemsted for det Fasaneri, hvor tre Konger søgte Adspredelse ved Jagten og samlede fyrstelige Slægtninge og Gæster fra mange Lande. Der synes derfor nu ved Aarhundredets Slutning at være god Grund til at betragte Skovens Anlæg med Paaskønnelse og til at mindes den Mand, hvis Almensans og Offervillighed den skyldes. Det er derfor heller ikke uden Grund, at Collins Biograf i »Dansk biografisk Lexikon« (C. St. A. Bille) med en vis Bitterhed udtaler ». . . i 1819 plantede han Kongelunden paa Amager (hvor man siden har rejst et Monument for den, som satte Fasaner i Skoven).«

Savnet af et Mindesmærke i Kongelunden for Skovens Anlægger er nu imidlertid blevet afhjulpet, og det paa en for Collin særlig hæderfuld Maade, idet Hs. Majestæt Kongen har ladet rejse en Sten, hvis Indskrift vil bevare Collins Navn i den Skov, der i Hovedsagen er hans Værk.

Stenen, af hvilken vi her give et Billede, er en prægtig Natursten, der rager $6\frac{1}{2}$ Fod op over Jordens Overflade, og som er rejst ved Hovedvejen igennem Skoven i selve den Del, der er bleven til under Collins Virksomhed. Inskriptionen anfører, at Kongelunden anlagdes af Collin, og minder desuden om den Støtte, Foretagendet fandt hos Kongen og hos den Institution, i hvis Navn Anlægget blev udført, Det kongelige Landhusholdningsselskab.